

HOL VANNAK A GÖRÖGKATOLIKUSOK?

Egy lépéssel előrébb?

Kocsis Fülöp METROPOLITA

Sokszor megkérdek tőlem, hol élnek a görögkatolikusok. Erre legszívesebben azt válaszolom, hogy két lábbal a földön, de két szemüket az égre függesztve – jelezve ezzel, hogy a mi keleti rítusú egyházunk nagyon földközeli, emberközeli, életszagú vallás, ugyanakkor csodálatos lelki magasságokba is képes fölemelni.

Szívesen feszegetem ezt a kérdést a lelki élet szempontjából is: hol állnak, hol tartanak hittestvéreink a lelki életben? Persze, mindegyikük máshol, hisz az indulás is különböző, a menetesség sem azonos, s mi magunk sem vagyunk egyformák. Mégis, lehet-e a görögkatolikus egyházra általános jellemzőt mondani: hol tartanak? Szívem vágya, hogy azt mondhassam, előrébb, mint tegnap, s hátrébb, mint holnap fognak. Azaz folyamatos fejlődésben. Hiszen a keresztény hit csak fejlődő lehet, állandóan mozgásban, változásban, az állandó alapokra épülő folyamatos növekedésben van. Nap nap után föl kell tennünk magunknak is a kérdést: Hol tartok ebben a fejlődésben?

De egyúttal 2021-ben azt is kérdezem, hogy fizikailag hol vannak a görögkatolikusok: Hol laknak? Hol élnek? Vajon elérjük-e őket? S ők elérnek-e minket, papokat, közösségeinket, templomainkat, szertartásainkat? Keresem, kérdezem, mert erre a kérdésre – ha valóban állandó fejlődésben vagyunk – már nem lehet úgy felelni, mint tíz vagy húsz évvel ezelőtt.

A 2021. esztendő a népszámlálás éve is lesz. Talán most rátalálunk azokra a görögkatolikusokra, akiket az Úr meghívott ebbe a nagy családba, de vagy elfelejtették azt, vagy eddig nem is tartották olyan fontosnak. A májusban szervezett adatgyűjtés nagy megerősítés is lehet, a közösségi és egyéni élet-

ben egyaránt. Érzük el testvéreinket! Érzük el, hogy ne legyen görögkatolikus, aki ne keresné meg azt a rubrikát, ahová magát bejelölve egyfajta hitvallást is tehet: igen, én ide tartozom, nekem ez fontos, támogatom, amit egyházam hisz, hirdet és tesz. Bár erről nyilatkozni nem kötelező, ezen a ponton tegyük meg ezt az egyszerű hitvallást: **görögkatolikus vagyok**.

A következő esztendőt arra szeretnénk szánni, hogy mindenkiket elérjünk. Ne legyen hazánkban olyan testvérünk, akihez ne érne el a szavunk. Mindenki számára van személyre szabott üzenetünk. Éppen azért, mert Isten neki szóló személyes üzenetét közvetítjük. Sokféle módon jelenünk majd meg, rövidebb és hosszabb híradásokkal, elmélkedésekkel, képes vagy képtelennél képtelenebb bejelentkezésekkel.

Hogy ez az álom, ez a nagy görögkatolikus összefogás megvalósuljon, mindenkire szükségünk van. A naponta templomba járókra éppúgy, mint a hetente vagy havonta Szent Liturgián résztvevőkre, s szintűgy azokra is, akiket csak sátoros ünnepeken látunk, vagy akár akkor sem. Aki sorsánál fogva görögkatolikusnak lett keresztelve, az mind ebbe a különleges családba tartozik. Azt is szeretnénk bemutatni, sokakkal megértetni, hogy miért is különleges ez a nagy család, miért jó ide tartozni, mire lehetünk büszkéek mi, görögkatolikusok, vagy inkább miért lehetünk hálásak, milyen értékeink vannak. Ezekből nem érdemes kimaradni. Sem pedig e nagyszabású görögkatolikus megmozdulásunkból. Mindenki csak egyet lépjen előre onnan, ahol van, oda, ahova Isten hívja. Hívásunk az ő vágyának közvetítője: hogy gyermekei ne távol legyenek, hanem közel, egyre közelebb hozzá. Ha mindez sikerül, már tettünk egy lépést görögkatolikus egyházunkban, s ki-ki a maga életében.

DOBOS KLÁRA

Az evangélium hirdetése nem tiszavirág-életű

A sikeres színészek, zenészek, a celebvilág különböző szereplői szinte előttünk élnek életüket: minden lépésüket követi a média – amiből természetesen anyagi hasznot is húznak. De a népszerűség, a rivaldafény hamar el tudja venni az ember eszét, amit aztán gyakran annál nagyobb kiüresedés, zuhanás követ. A ma emberét oly könnyen utolérő kiégés komoly probléma lehet a segítő hivatásban tevékenykedők életében is. Vajon a papok is áteshetnek a ló túloldalára, őket is elvakíthatja a népszerűség? Makkai László görögkatolikus lelképásztornal, pasztorálpszichológiai lelki gondozóval az Új Misszió és a Görögkatolikus Szemlélet magazin munkatársa beszélgetett.

Milyen veszélyeket rejt a rivaldafény, népszerűség, „celeblét”?

Könnyen utoléri a kiégés azokat, akiknek az életét irigylésre méltónak gondoljuk: színészek, énekesek, zenészek, valóságshow-szereplők, akiket hirtelen felkap a média, különféle műsorokba hívják őket, pörög körülöttük a világ. Itt interjút adnak, ott címlapokon szerepelnek, szóval a két végén égetik a gyertyát. A nézőnek, a hallgatónak ez azt sugallja, mennyire sikeres ez a személy, milyen sokra vitte, milyen jó lenne a bőrébe bújni, belekóstolni a fénybe, csillogásba. Azt hinné az ember, hogy ez a sok pörgés aztán igazán töltetet ad, dinamizmust az életének. Ám a kifelé működő siker csak egy szelet, csak egy epizód az életükből, mondhatjuk, a kirakat. A celebek is lehetnek belülről kiégett, öröm nélküli emberek, akik érzik annak a terhét és súlyát, hogy kevés igaz barátot találnak maguk körül, kevés őszinte mosolyt kapnak másoktól, mert az nem szívből jön, hanem a csillogásnak szól, ami körülveszi őket. Hány hírességet, színészt látunk pár év elteltével kiégve, betegségekbe sodródva, alkoholizmusról, anorexiáról, pánikbetegségről, drogfüggőségről, párkapcsolati konfliktusról panaszkodva. Ilyenkor csalódnak azok, akik valamilyen formában követték a sztárokat, akik most emberi roncsként ülnek egy kibeszélőshowban. Akire felnéztem, akinek megvettem a poszterét, letöltöttem a zenéjét, megnéztem a filmjét. A siker nem véd meg a kiégéstől, nem véd meg attól, hogy összetörjön akár a sikeres ember is. De kiterjeszteném mindezt ránk, papokra is.

Úgy érti, hogy esetleg a papoknak is lehetnek előadói ambícióik?

Mindenképpen. A lelkési hivatásban a sikertelenség éppen olyan veszélyes faktor, mint a nem várt sikeresség. Manapság pedig számos lehetőség van arra, hogy egy-egy lelkész üzenete a médián keresztül jusson el az emberekhez. A Szentszéknek is több dokumentuma született arról, hogy használni kell a mai világ hírközlő eszközeit az evangélium örömhírének terjesztésére. Valljuk be őszintén, hogy bennünket, papokat, lelkészeket is egyfajta önkiteljesedésre csábít ez a fajta szereplési vágy. Némely esetben ez szereplési kényszerré alakulhat, amikor már elveszhet a lényeg: kit is hirdetek, kinek a képviselőjében állok egy kamera elé, kihez akarom eljuttatni a gondolataimat. Effelejthető, amit Benedek pápa olyan szépen megfogalmazott, hogy

a „pap nem saját ideológiáját, elképzeléseit, véleményét közvetíti, hanem Isten evangéliumának a hirdetésére szentelődött fel”. Ferenc pápa is hasonló gondolatokat fogalmazott meg, amikor picit óva inti a mai papokat attól, hogy túlzásba essenek a világias dolgok tekintetében, és figyelmeztetett, hogy az evangélium tisztaságára találjunk rá. A papi „celebség” is vezethet kiégéshez. Hiszen álsiker az, amit az ember esetleg lájkok, kommentek, hozzászólások alapján magának tulajdonít. Nagy probléma, ha az önkiteljesedésem nem a közösségekben, a személyekben élem meg, hanem különféle blogokban, videóknban, ahol az emberek számomra személytelenek. Papságom lelki életminőségét ez megsínyli. Az evangélium, Krisztus tanítása soha nem a személytelenségről szólt, hanem mindig a személyességről. Ilyen értelemben nagy veszélye a papi életnek is, ha nem a saját közösségem építem, hanem azt mutogatom, hogy egy-egy prédikációm, hozzászólásomat hány ember látta, lájkolta, véleményezte. Ez hamis képet adhat hivatásomról, küldetésemről is. A legfontosabb az, hogy a közösségemben hogyan tudok megnyilvánulni, hogyan tudom az evangéliumot hitelesen tanítani, és hogyan tudom a reábizottakat Isten országa felé vezetni. Fontosak, de másodlagosak az evangélium hirdetésében az informatikai eszközök.

Pedig a COVID-19 koronavírus-járvány néhány hónapja alatt szinte ez volt az egyetlen lehetőség. Tapasztalt ezzel kapcsolatban valami negatívát?

Az nagyon jó, hogy a járvány idején az egyházközségek gyorsan tudtak lépni, hamar beindultak az online szentmisék, s így senki nem maradt liturgia nélkül. Mái meg is maradt nagyon sok helyen az online prédikáció, online szertartás, online tanítás, online beszélgetés. Magam is úgy gondolom, hogy ez lett az evangelizáció kulcsa ebben a tragikus helyzetben. Pedig sokan vágytak a személyes találkozásra, a templom-

ban a közösségre, a szertartásokon való részvételre. Ezt az élményt nem pótolhatja egy a laptopon keresztül nézett szertartás.

Ugyanakkor ne essünk bele abba a csapdába, hogy csak így hirdethetjük az evangéliumot, mert akkor online híveink lesznek, akik nem mennek el a templomba, mondván, hogy a tévében is látok mindent. Nem szabad, hogy ettől kezdve minden online történjék. Online tanítók, prédikálók, beszélgetek, csak mert megnéznék, és esetleg pozitív megerősítéseket kapok. Ez csalóka és kevés személyes örömet ad, éppen ezért okozója lehet egy papnál, hogy elinduljon a kiégés útján. Sikeresnek érzi magát, mégis kiüresedhet, mert nem az evangélium áll a középpontban, hanem folyamatosan valami újat akar produkálni, mondani, kitalálni, amivel úgy gondolja, népszerű lehet.

Nagyon sok papot/lelkészt ismerek, akik soha nem törekedtek népszerűsítésre, akik csöndesen, mégis eredményesen végzik az egyházközségükben a munkát, együttműködve a hívekkel.

**Ha úgy vesszük,
Jézusnak is adott volt a celebség lehetősége?**

Nagyon is! Gondoljunk akár a kenyérszaporítás csodájára – milyen népszerűvé tehetné Jézus és tanítványait az emberek előtt. Rengeteg embert jóllakatott, rengeteg ember érezhette úgy, hogy végre itt a kánaán. Ennek dicsfényében sütkérezhettek volna, de Jézus küldte az apostolokat, szálljanak be a bárkába, és menjenek át a túlsó partra. Ő pedig fölment egy hegyre imádkozni, hogy az Atyával legyen. Nagyon komoly példát ad ezzel, hogy a vélelmezett közösségi média által gerjesztett népszerűséget elengedve, Istentől imában erőt kérjek további küldetésekhez.

A mai világban akkor sem könnyű közösséget építeni, ha a papot nem a médiaszereplés foglalkoztatja, hiszen kevesen vannak, sok a filia, sok a feladat, sokfelé „szakadnak”.

Sajnos sok helyen a hívek csak azt látják, hogy a pap rohan, nincs ideje rájuk, s úgy érzik, ez már nem egyház, inkább bolondokháza. Pedig ránk az Úr nem a bolondokháza építését bízta. Kell, hogy jusson idő a hívek lelki gondozására, a közösségformálásra, ezek sokkal előbbre valók, mint bármiféle önkitaljesítő tevékenység.

Viszont az is tény, hogy a „celebszerű” kiállítás a misszió eleme lehet, a nem vallásos emberek így biztosan könnyebben elérhetők.

Előfordulhat, ám az egyháznak elsősorban akkor sem celebekre van szüksége, hanem hiteles, tanúságtevő hívőkre, papokra. A celebség tiszavirág-életű, könnyen elmúlik. A papi hivatás, az evangélium hirdetése nem ilyen. Van olyan generáció, amelyiknek bejön az extrémebb viselkedés, ám lehet, hogy ugyanez több embert tart távol az Istentől vagy botránkoztat meg, mint amennyit közelebb visz az Isten országához. Nekünk, papoknak feladatunk, hogy hivatást tudjunk ébreszteni fiatalokban, tudjunk vigasztalni, tudjuk átadni az egyház hivatalos tanítását, hogy megtaláljuk az utat az emberek felé, a családok felé. Krisztus 13. apostolaiként úgy kell odaállnunk az emberek elé, hogy az Isten engem küldött hozzátok, próbáljak benneteket imádkozva, a Szentlélek vezetése mellett, „kézen fogva” az Isten országába felé vezetni.

Az interjú az Új Misszióban jelent meg.

*A te születésed,
Krisztus Istenünk,
földerítette a világnak az istenismeret világosságát,
mert a csillagimádó bölcseket a csillag megtanítá,
hogy téged, mint az igazság napját,
leborulva imádjanak,
és mint magasságbeli napkeletet, tiszteljenek;
Uram, dicsőség néked!*

**Áldott, boldog karácsonyt kívánunk
minden olvasónknak!**

KOPT KERESZTÉNYKÉNT A MISKOLCI GÖRÖGKATOLIKUS DIÁKOTTHONBAN

MAGAZINUNK NYÁRI SZÁMÁBAN CYBILL DILSHERRŐL, A MISKOLCI GÖRÖGKATOLIKUS EGYETEMI KOLLÉGIUM PAKISZTÁNI KERESZTÉNY LAKÓJÁRÓL OLVASHATTUNK, MOST ISMÉT EGY TÁVOLI ORSZÁGBÓL ÉRKEZETT HALLGATÓVAL, AZ EGYIPTOMI KOPT FLORENCE GAMALLAL BESZÉLGETTEK A DIÁKOTTHON MUNKATÁRSAI.

Meséld magadról!

Florence Gamalnak hívnak, és Kairóból, Egyiptom fővárosából érkeztem. Három lánytestvérem van. Édesapám piactulajdonos, édesanyám tanár. A nővérem média és kommunikáció szakon diplomázott, azóta Kuvaitban dolgozik. A középső húgom a Bölcsészettudományi Karon tanul a Kairói Egyetemen, a fiatalabb húgom középiskolás.

Mit tanulsz Miskolcon?

A Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Karán mesterszakos szénhidrogén-kutató földtudományi mérnök hallgató vagyok.

Hogy esett a választásod Magyarországra?

Az egyik álmom az volt, hogy felsőfokú tanulmányaimat azon a területen folytassam, amit szeretek. Miután diplomáztam az egyiptomi Helwan Egyetem Földtudományi Karán, külföldön szerettem volna folytatni tanulmányaimat. Időközben dolgoztam orvosi képviselőként az egyiptomi gyógyszergyárak egyikében, ami egyáltalán nem kapcsolódott a tanulmányi területemhez, de továbbra sem adtam fel az álomat. Sok ösztöndíjprogramot átfésültem, amíg megtaláltam a Hungary Helps Program keretében létrejött fiatal keresztények ösztöndíjprogramját (Scholarship for Cristian Young People – SCYP). Sorban megnéztem a kínált programokat, az egyetemeket és a követelményeket, míg végül megtaláltam a Miskolci Egyetemet, amely olyan speciális diplomát nyújt, ami egyesíti a földtudományokat és a mérnöki tudományokat. Beadtam a pályázatomat, és végül elnyertem a Hungary Helps Program támogatását, így a keresztény fiatalok ösztöndíjasa lettem.

Magyarország Kormánya a program keretében nem csupán ösztöndíjjal támogat minket, de számos tevékenységet és rendezvényt is szervez. Mindemellett segítenek felhívni a figyelmet a keresztényüldözésre is – amely a 21. század egyik leginkább elhallgatott tragédiája –, és kiállnak a keresztény kisebbségek mellett a fejlődő országokban.

Hogy érzed magad nálunk a diákothonban? Egyáltalán miért ránk esett a választásod?

Azért választottam ezt a kollégiumot, mert jobban passzol az elvárásaimhoz, mint mások: nem zajos és jó közösséget biztosít, és nem utolsósorban megélhetem a hitemet. Az egyetemi kollégiumban nem volt lehetőségem olyan jó kapcsolatokat kialakítani az ottani diákokkal, mint a görögkatolikus diákothonban.

Nagyon örülök, hogy itt élek. Jól érzem magam. Tiszta, békés hely, és minden olyan eszköz biztosítva van számomra, amire szükségem lehet, és segít a tanulásban.

Találtam itt egy elképesztő közösséget, a diákok és a munkatársak kedvesek, együttműködők és barátságosak is. Nem érzem magam idegennek, mert nagyon jól fogadtak, most jó barátok vagyunk, és otthon érzem magam a társaságban. Az ittlétem lehetőséget ad arra is, hogy közelebb kerüljek a magyar diákokhoz, és most egymástól tanulunk angolul és magyarul.

Ki ajánlotta számodra ezt a diákothonot?

A diákothonot Cybill, egy pakisztáni barátom ajánlotta, aki szintén a Hungary Helps Program ösztöndíjasa. Ő februárban költözött be a kollégiumba.

Hogyan merítesz erőt a hitedből? Van kedvenc részed a Bibliából?

Néha nehéz megtartani az Istenbe vetett hitet, amikor az élet nehézségeket gördít eléink. Éppen ezért, amikor bármilyen küzdelemmel találkozom, az első segítségem a Biblia, ahol találhatok verseket a hitről, hogy megnyugvást és vigaszt nyújtsanak nekem. A Biblia tele van hihetetlen igazságokkal, amelyek arra emlékeztetnek minket, hogy hitünket Istenbe helyezhetjük, és bízhatunk öbenne.

Számos kedvenc részem van a Bibliából, amelyek segítenek nekem és magabiztosabbá tesznek, a segítségükkel próbálom legyőzni a szembejövő akadályokat. Ilyenek például:

„...az Úr magasra emelte jobbját, igen,
az Úr jobbjá erősnek bizonyult.” (Zsolt 118,16)

„Ezt felelte:

»Mert gyenge a hitetek. Bizony mondom nektek,
ha csak akkora hitetek lesz is, mint a mustármag,
s azt mondjátok ennek a hegynek itt:

Menj innét oda! – odamegy,
s nem lesz nektek semmi sem lehetetlen.«”

(Mt 17,20)

A világ eltért az egyház eredeti értékeitől – állítja Fülöp atya, akit nyáron választottak a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat elnökévé.

A görögkatolikus érsek-metropolita szerint úgy is lehet haladni a korrallal, hogy az ősi értékekből egy fikarcnyit sem engedünk.

A Szabad Föld portréját olvashatják.

BICZÓ HENRIETT

Szolgálni és jelen lenni az emberek életében

✠ Szerencsés vagyok, hívő és nagyon szerető családban nőttem fel – mondja Fülöp atya, aki Kocsis Péter néven született Szegeden. Édesanyja polgári származású, római katolikus családban nevelkedett, édesapja felmenői gazdálkodó parasztok voltak, Észak-Magyarországról elszármazott görögkatolikusok. Édesanyám tanárnő volt, egy gyermekkori betegség miatt az egyik lábára sántított, bottal járt. Nekem és a három nővéremnek ő jelentette a melegséget, a biztonságot, az állandó derűt, míg szintén tanár édesapám a kemény következetességet és a szerteágazó tudást. Mindennap kétszer imádkoztunk, időnként görögkatolikus egyházi énekeket énekelünk, vasárnapként pedig jobbára római katolikus templomba jártunk.

Az 57 éves Fülöp atya, a Hajdúdorogi Főegyházmegye érsek-metropolitája már gyerekkorában is pap akart lenni, mindig vonzotta a parókia egyszerűsége, ugyanakkor méltóságos volt, így a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán tanult tovább.

A papságra készülve egy lány is volt az életében, akivel a közös jövőt tervezgethették, hiszen a görögkatolikus papok házasodhatnak. Tanulmányai során azonban egyre inkább a könyvek és az imádságok között érezte a teljességet; kétévnyi vívódás után úgy döntött, nőtlen pap lesz. Az útját keresve Rómába ment a Pápai Szalézi Egyetemre, ott látta először, mit jelent szerzetesnek lenni.

Azzal jött haza, hogy ő is erre az útra tér, de püspöke arra kérte, legalább annyit szolgáljon papként, mint amennyit tanult a szemináriumban. A hajdúdorogi görögkatolikus általános iskola hitoktatója lett, majd parókus Tornabarakonyban, és 1995-től Belgiumban készült a szerzetesi életre.

✠ A chevetogne-i bencés monostorban töltöttem négy évet. Itt volt az egyetlen lehetőség arra, hogy a monasztikus szerzetességet megélhessük a katolikus egyházon belül, de keleti rítusban. A szertartásokat ósláv és görög nyelven énekeltek, a

Németh Andras Péter fényképe

Fülöp atya jelmondata: „Erőm a gyöngességben”

közösségben franciául értekezünk. Megéreztem, hogy világleletemben erre készültem, a bizánci rítus szépsége és gazdagsága párosult a szerzetesi élet mélységével. A szerzetesi élet sokkal gazdagabb, a belső út sokkal kalandosabb, mint amit a világi élet kínálni tud. Miután hazatértem, a megyéspüspök által alapított dámóci monostorban éltem, egy picike borsodi faluban. Az elhagyott iskola épületét építettük át szerzetesházzá, kápolnává, itt alakítottuk ki a puritán cellákat. Ma, püspökként is rendszeresen visszajárok oda, ott töltődöm föl az állandó szolgálatokra.

A 2001-es népszámláláson 269 ezren vallották magukat görögkatolikusnak, tíz évvel később már csak 179 ezren. A csökkenésnek több oka lehet, például, hogy az ország olyan részeire is költöznek hívek, ahol nincs görögkatolikus templom, ezért jó esetben a római katolikusba mennek, rosszabb esetben sehová. Így nagy a veszély, hogy a következő generáció el is felejtí az elődök hitét.

A 2015-ös év fontos dátum az életükben, Ferenc pápa megalapította a bizánci hagyományú Krisztus-hívók számára a Magyarországi Sajtójogú Metropolitai Egyházat. A hajdúdorogit (a két másik egyházmegye Miskolc és Nyíregyháza) főegyházmegyei rangra emelte, és Kocsis Fülöp hajdúdorogi püspököt kinevezte a főegyházmegye első érsekévé és a saját jogú görögkatolikus egyház metropolitájává.

Nem könnyű megszólítani a mai embert, ez minden felekezetre vonatkozik, hogy valaki az egyházzal tartozik, nem jelenti automatikusan, hogy fel tudja venni az Isten irgalmas magatartását. A világ eltért az egyház eredeti értékeitől, ezt az irányadó szerepet kell újra megtalálnunk, de szó sincs arról, hogy olyanok legyünk, mint egy múzeum. Lehet úgy is haladni a korral, hogy az ősi értékekből egy fikarcnyit sem engedünk, a koronavírus-járvány jó példa erre. Nyitva hagytuk a hívek előtt templomaink kapuit, de az online térben is megjelentünk. Míg élőben pár tucatnyian jelentek meg a liturgiákon, az interneten keresztül több százan csatlakoztak hozzánk. Buzdítjuk a híveket, hogy gyűjtsanak otthon gyertyát, helyezzenek el a lakásuk védett helyén egy ikont, alakítsanak ki imasarkot. A járvány alapvetően arra figyelmeztet, hogy meg kell állnunk, vagy legalábbis lassítanunk kell. Tavasszal még azt gondoltuk, az emberek megértik, hogy ez a hajszolt élet nem mehet így tovább. Az első hullám elvonultán azonban azt látjuk, nem sok minden változott. Ez nem sok jóra vezet.

A görögkatolikus egyház állandóan azt keresi, hol tud szolgálni, hol tud jelen lenni. Fülöp atyáék négyszer is elutaztak a polgárháború sújtotta Szíriába, ahová 10 millió forintnyi adományt vittek, hogy az ott élők fel tudják építeni lerombolt görögkatolikus templomaikat.

Az is magától értetődő volt, hogy részt vegyenek a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat kiépítésében. Eleinte mindössze négy, mára már nyolc egyházi és három állami fenntartású intézmény alkotja ezt a hálózatot, amelyet 2011-ben hátrányos helyzetű fiataloknak, főleg cigány származásúak megsegítésére hoztak létre.

Az elmúlt években több mint 400 szakkollégista szerzett egyetemi diplomát. Fülöp atya szerint ez nagyon jó szám, sokkal eredményesebb a hálózat működése, mint azt valaha gondolta volna. Egyre több roma és szegény sorsú család szeretné taníttatni a gyermekét, de nem engedheti meg magának, értük is működik a hálózat. Júniusban Fülöp atyát választották a keresztény hálózat elnökévé, s most egy éven keresztül ő tölti be ezt a tisztséget.

A tízéves évforduló az ő elnöksége alatt zajlik majd, egyebek mellett a szakkollégiumi rendszer népszerűsítését tartja kiemelt feladatnak. Igazi hungarikumról van szó, ezért azt is tervezik, hogy jövőre Brüsszelben mutatják be a programot, amely nemcsak a cigány, hanem bármelyik kisebbség integrációjára is alkalmas.

A főegyházmegyének fontos, hogy a fiatalokhoz az ő nyelvükön szóljon, aktívak a Facebookon, és az Instagrammal is kacérkodnak. Fülöp atya „nagyon jó arc,” írták róla a közösségi oldalon, miután elszavalta Tóth Árpád Esti sugárkoszorú című versét. És akkor még nem esett szó arról, hogy szeret focizni, biciklizni, kosárlabdázni, falat mászni, és ha a fővárosban jár, sokszor használja az elektromos rollert, a Lime-ot. Az 50. születésnapján teljesült egyik gyermekkori álma: kapott egy motort.

Elsősorban nem a magam kedvtelésére motorozok, inkább a barátok miatt. De ne legyek farizeus, bevallom, magam is szeretem a sebességet. Amikor először kölcsönkaptam egy nagy motort, majdnem 200-zal robogtam vele. Félelmetes volt, mint ha repülne az ember. Szeretek repülni. Álomban is sokszor átélem ezt. Valahogy a hittel van összefüggésben, mert hit nélkül nem lehet repülni.

Megjelent a Szabad Föld online kiadásában (szabadfold.hu) 2020. november 16-án.

P. TÓTH NÓRA

A pap akkor is pap, amikor nincs az oltárnál

„Talán egyedülálló korunk papjai között, hogy papszentelésétől kezdve egy hatalmas, vastag füzetben végigvezette minden élőkért és holtakért bemutatott imádságának szándékait. A 398 oldalas füzet mára 19.952 intencióval betelt, de még mindig van hely az életében a másokért végzett imádságnak” – hangzott 2020. december 6-án a nyíregyházi Szent Miklós-székesegyházban a búcsúi Szent Liturgia után, amikor Ábel püspök a Nyíregyházi Egyházmegye legrangosabb elismerését, a Szent Miklós-díjat adta át az év kitüntetett áldozópapjának, Zolcsák István nyírcsászári parókusnak. A méltatásban Zolcsák atya szolgálatát így jellemezték: „papi stílusa ez: nem a látványosságra törekvő, mégis a feladatokat mindig lelkiismerettel ellátó, az emberi sorsokra nagy lelki érzékenységgel csöndesen figyelő, áldozatos és szolgáló krisztusi szeretet.”

INTERJÚ
ZOLCSÁK ISTVÁN
ATYÁVAL

A DÍJAZOTTAL KÉSZÍTETT INTERJÚNKAT OLVASHATJÁK AZ ALÁBBIAKBAN.

Szeretettel gratulálok a rangos elismeréshez! Hogyan fogadta a kiüntetés hírét?

Meglepődtem. Ábel püspök atya eljött hozzánk, ő mondta el nekem. Feltettem neki a kérdést: miért pont én, hiszen számos pap testvér megérdemelné ugyanezt. Ő elsősorban a Kántorjánosiban folytatott cigánypasztorációs munkámat jelölte meg okként. Persze annak már harminc éve. Ezek szerint, akik kívülről látnak engem és a tevékenységemet – jelen esetben a püspök atya –, értékesnek találták a munkámat. De a kérdés adott: miért pont én.

Hogyan válaszolná meg ezt a kérdést önmagának?

Igen, magamnak is feltettem a kérdést. Az ember, mikor azt vizsgálja, ki vagyok, a legfontosabb kérdés az, hogyan ítél meg engem az Isten. Mi magunk is ismerjük magunkat valamennyire. Ebből kiindulva mondhatom, hogy a munka, amit Kántorjánosiban végeztem, talán nem volt annyira szokásos abban az időben. Bár a szomszédban (Hodászton – szerk.) ott volt Sója Miklós bácsi, aki a '40-es években a cigányokkal kezdett foglalkozni. 1986-ban Kántorjánosiba kerültem Pácimból, de semmiféle tapasztalatom nem volt pasztorális szempontból a cigányokkal az előző szolgálati helyeimen. Szembetalálkoztam a helyzettel Kántorjánosiban, hogy jelentős létszámú cigány lakosság él ott, akik beszélnek a saját nyelvüket is. Hodászton már állt egy kis kápolna, azt már régen kialakították misézőhelynek – ha jól emlékszem, egy lakásból –, így valóban nálunk épült először cigány templom. Talán ez a válasz.

Az a szervezettség és hitélet, amit ma a kántorjánosi cigány közösségben tapasztalunk, István atya lelkes missziójának is köszönhető. Hogyan fogott hozzá ehhez a munkához?

A közösség szervezése úgy indult, hogy elmentem hozzájuk, a házukba: beszélgettünk, tanultunk, énekeltünk, imádkoztunk. A következő lépés az volt, hogy hol legyünk. Hívtam őket a magyar templomba, de sajnos a magyarok egy része rossz szemmel nézte a cigányok megjelenését a templomban.

Miért tartotta fontosnak atya, hogy elinduljon ezen az úton, hogy bekopogja a cigányok házána ajtaján?

Ha abból indulunk ki, hogy az Úr Jézus azt a parancsot hagyta ránk: minden nemzetet tanítsatok, kereszteljétek meg, hirdessétek nekik az evangéliumot, akkor ott, ahol jelentős számú a cigány lakosság, milyen alapon vontam volna ki magam a krisztusi tanításból. Nekem erre a helyzetre valamiképpen reagálnom kellett. Ráadásul ők maguk is kezdeményezték a találkozásokat.

Aki cigányokkal foglalkozik, annak első feladata, hogy lebontsa az előítéletek falát a lelkében. Bennem nem volt előítélet, mert nem volt semmilyen tapasztalatom velük korábban, de akinek volt, az nem spórolhatja meg ezt a lépést. Persze az előítélet kölcsönös: a cigányok felől éppúgy fennáll a magyarok felé, mint fordítva. Meglepetten tapasztaltam, ahogy elutasították egymást magyar és cigány gyerekek, amikor karácsonykor kántálni mentünk.

Végül mégsem ennek az elkülönülésnek a felszámolása lett a járható út.

Ezeket az előítéleteket ki-ki magában nagyon nehezen tudja lebontani. Ezért maradt a másik lehetőség: ha már saját nyelvükön szeretnek beszélni és énekelni, így szeretnének imádkozni, építsünk egy templomot a közösségnek. Nem elkülönülés volt ez, hanem hitüknek azt a fajta megélését támogattuk, mely során nem érzik feszélyezve magukat: saját otthonukban élhették meg hittel, szeretettel az evangéliumot, cigány nyelven dicsérhették az Istent. Ettől kezdve lehetett specializálni a feladatot, a cigánypasztorációt. Persze számukra is ugyanúgy kell hirdetni az evangéliumot, csak mások a szokásaik és más a felfogásuk a világról, másképp látják az élet mindennapjait: a jelenben gondolkodnak.

Milyen nehézségekbe ütközött, és milyen örömeit élt meg a 18 éves, cigánypasztorációban végzett tevékenysége során?

Sok küzdelem, öröm és bánat, siker és csatlódás is benne volt, nem lehet azt mondani, hogy minden rendben ment. Volt, hogy nem úgy tekintettek a közös munkára, ahogy együtt elkezdttük. Ebben benne van a történelem lenyomata is: a rendszerváltás törést okozott sok család életében. Az az életszínvonal, amit a korábbi évtizedek alatt elfogadtak és megszoktak, hirtelen megváltozott: sok munkahely elveszett, egyre nehezebben tudtak megélni, kialakultak az anyagi különbségek. Én 1986-ban kerültem oda, akkor elkezdődött a lelkek építése, de a '90-es évek elején a

rendszerváltás megnehezítette a körülményeket, melyek által el lehetett volna mélyíteni a közösség hitéletét: az egyházközség életére rányomta a maga bélyegét az egyes emberek kiszolgáltatottsága.

Tavaly a kántorjánosi cigány templom búcsújára Ábel püspök atya a levéltárból több okiratot is előkeresett, s felolvasott prédikációja során. Ezek között ott volt István atya kérelme is: a Kántorjánosiban élő, imádságos lelkületű cigányok saját igényehez igazodva templom építését kezdeményezte. Hogyan és mikor kezdődött a templomépítés? Hogyan szerveződött alulról ez az igény?

A kezdetek kezdetén, ahogy mondtam is, én mentem közéjük, nem hívtam őket magamhoz a parókiára, a bizalmat csak így lehet kiépíteni: kölcsönös elfogadással, szeretettel, jóindulattal, türelemmel, elnézéssel. Fokozatosan egyre többen lettünk, és elmentünk a magyar templomba; átvettem Hodászról a cigány nyelvű liturgia szövegét, és elkezdttük tanulni-énekelni cigány nyelven a liturgiát. És mivel láttam, hogy ez kialakult igény: különválasztottam a két közösség liturgikus rendjét, hogy legyen idő a magyar és a cigány nyelvű liturgia végzésére is. De szükség volt ehhez helyszínre is. Egy tekintélyes cigány ember, aki a jobb kezem is lehetett volna, csak sajnos korán meghalt, felvetette: építsünk egy templomot. Úgy gondoltuk, hogy a teleknek ott kellene lennie, ahol a cigányok laknak, egyikőjük, Balogh Dániel felajánlotta, hogy a kertjének azt a részét, mely üres volt, átadja templomépítésre. Keresztük a forrásokat: a cigányok is adományoztak, de gyűjtéseket is rendeztünk, még a minisztériumban is próbálkoztunk (nem volt pályázati lehetőség, mint manapság), hogyan tudnánk egy egyszerű templomot felépíteni. Eszem ágában sem volt, hogy valami látványos, nagy épület legyen. Egy nagyon szerény, de alkalmas tere volt szükségünk, mely

befogadja a cigány közösséget. Püspöki engedéllyel így 1989-ben elindult az építkezés. Telepőczki Miklós tervezte, pap testvérem, Zolcsák Miklós festette az ikonosztáziót: 1993-ban szentelték fel a templomot. Így aztán a cigányok saját „házukba” jöttek, zavartalanul végeztük a szertartásokat. Persze nem volt senki elzárva a másiktól, bárki jöhetett oda is, de mivel ezt kérték tőlem a cigányok, igyekeztem megmutatni nekik, hogy számítanak, hogy értékelem őket. Látták, hogy teszek értük, és elfogadtam őket, úgy, ahogy voltak. A munka újabb feladatokat hozott. 1994-ben, amikor a kisebbségi önkormányzatok megalakultak, azt gondoltam, hogy érdekvédelmi jelentősége van annak, ha a cigányokat is bevonom ebbe a körbe: plusz lehetőségeket kapunk, jobban tudom őket támogatni. Mondtam nekik, hogy jelentkezhettek önkormányzati képviselőnek, de nem nagyon akartak: azt mondták, csak akkor, ha én is ott leszek. Így aztán megválasztottak képviselőnek, és tudtunk olyan dolgokat tenni együtt, ami előrelendítette a közösségünket. Több kapcsolatom lett a területi önkormányzattal, így ahol tudtam, kerestem a kapaszkodópontokat, a segítséget.

Ez a három-négy esztendő, amikor a cigánypasztorációban elindultunk és építettünk, ez volt a legszebb időszak. Sokan megesküdtek, akik élettársként, de nem szentségi házasságban éltek, sok gyerek lett elsőáldozó, a gyerekek ministráltak: megmozdultak lelkileg a cigány testvérek.

Hálások voltak azért a munkáért, amit atya végzett értük?

Hálások voltak. Igaz, volt, hogy pozícióként tekintettek a feltároló lehetőségekre, ami előnnyel jár, igaz, néha becsaptak: amit ígértek, nem tartották be. Adott esetben visszaéltek az ember jóindulatával, de alapvetően azt mondom: a cigányok hálások és tudnak lelkesedni. Ők sokszor érzelmi alapon döntenek, rendezik dolgaikat, élnek a mindennapi életüket; ezzel persze nem mindenki ért egyet; én kívülállóként így láttam őket, nem vehettem mindent a szívemre. Nagy meglepetés volt, amikor 1994-ben (tudtomon kívül) felterjesztettek nívódíjra. A Parlament Vadásztermében adták át nekem ezt a kitüntetést.

Hogyan tudott túlélni ezeken a sérelmeken, s folytatni a munkát tizennyolc éven keresztül?

Volt egy eset: pályázat segítségével közösségépítés címén egy másik közösséghez, az alsóregmecai cigány testvérekhez látogathattunk el. Megvolt a buszra a pénz, több alkalommal összeírtam, ki jön. Az indulás napján azonban csak két ember jelent meg, pedig csak be kellett volna ülniük a buszba, más feladatuk nem volt ezzel kapcsolatban. S hogy ne maradjunk szégyenben az alsóregmeciek előtt, a buszt hazaküldtem, és saját kocsimmal elvittem ezt a pár embert, hogy ott legyünk. Túl kellett lépnem rajta. Az embernek nem szabad a családásokat annyira komolyan vennie, hogy megsértődjön. Más hasonló eset is előfordult: felvettem a kapcsolatot a mátiszállás munkáügyi központtal, hogy adjanak keretet arra, hogy foglalkoztassak valakit a templom takarítására: egyéves szerződés volt ez. Amikor lejárt az egy év, másoknak is szerettem volna lehetőséget biztosítani. De az illető veszekedni kezdett velem a döntésem miatt. Az ilyen negatív tapasztalatok elvehették volna a kedvem. Nekem az alaptermészetem olyan, hogy a dolgokat el tudom engedni a fülem mellett. Támadások mindenünnen érnek, ha az ember mindent zokon venne, mi lenne? A feladatot, küldetést kell teljesíteni: hirdetni minden népnek az evangéliumot. Ez fontosabb

volt, mint a sértődés azon, hogy valakinek ez vagy az nem tetszik. A közösség érdekét kellett néznom, nem az egyén sérelmét. Nem ment egyszerűen tehát minden. Egy másik emlékezetes alkalommal, amikor húsvétra készültünk: kérdeztem, ki miben tudná kivenni a részét abban, hogy szép legyen a templomunk. Mint a vihar tört ki belőlük az indulat: nem akartak segíteni a templomdíszítésben, mert a templomot takarító ezért még pénz is kap, csinálja ő egyedül. Olyan nagy lett vi-rágvasárnap a szertartás után az Isten házában a veszekedés, hogy azt mondtam nekik: ez a templom húsvétkor be lesz zárva, aki akar, eljön a magyar templomba.

Megérették ennek a súlyát?

Nem voltak elzárva az ünneptől, de voltak olyanok, aki kérték: ne maradjon a templom bezárva. Nem maradtak érzéketlenek. Azonban szerettem volna, ha tudomásul veszik: az Isten háza az imádság háza, nem a rendtelenség, hanem a rend háza, nem a felháborodás és veszekedés; hogy mindenkinek van kötelessége. A templom feldíszítése ne csak egy ember felelőssége legyen, hanem mindenki vegye ki a maga részét belőle.

Egyfajta pedagógiai fogás volt ez.

Ezután nem volt több ilyen alkalom. Megértették, hogy a közösségépítés része a közös felelősségvállalás. Aki belekerül egy ilyen közegbe, az ismerheti meg igazán a cigányság hozzáállását, életfelfogását. A többségi társadalom által rájuk kényszerített beilleszkedés, igazodás kérését velük együtt kellene megválaszolni, ők akarják-e a változást: hallgattassék meg mindkét fél.

Említette Sója Miklós atyát, milyen kapcsolata volt vele?

Sajnos akkor már nyugdíjba ment, meglátogattam a papi szociális otthonban, beszélgettünk: arra biztatott, hogy folytassam azt, amit elkezdtem. De igazi szakmai segítséget Mosolygó Béla atya adott, aki akkor volt Hodászton szolgálattevő. Ám ott más volt a helyzet: Hodászton már egy kialakult egyházközség működött, Kántorjánosiban akkor szerveződött a közösség. A cigány nyelvű liturgiaszöveget azonban onnan hoztam át. Közben a magyarok nem mindig nézték jó szemmel, hogy ennyit fáradozom a cigányokért: cigány papnak hívtak egyesek, de nem vettem magamra. Én a kötelességemet teljesítettem. Saját lelkiismeretével kell elszámolnia mindenkinek, és Isten a legfőbb bírálónk: ő ítél meg minket.

A kántorjánosi szolgálattal kicsit előre haladtunk az időben. Pedig ezeknek az éveknek nagyon sok előzménye volt már. Legelőször is a családi hagyomány, ami a papi hivatás felé terelte. Mikor és hogyan szólította meg az Isten erre a szolgálatra?

Mi ötven vagyunk testvérek, négy fű és egy lány. Apu kántor volt: az, hogy rendszeresen ott voltunk a misén, magától értetődő dolog volt. Kivettük részünket a szertartásokból, a vallásos ünnepekből; a hit, az egyházi énekek: része volt a családi életnek. És a '60-as évek egészen más világ volt! Mi, gyerekek, emlékszem, miséztünk otthon, játékból: az egyikünk pap volt, a másik ministráns, a harmadik kántor – így nőttünk bele. Édesapám pap szeretett volna lenni. Nagypám pásztor ember volt, aki a mindennapi munkához szokott, és 13 gyermekről kellett gondoskodnia: sok volt a munka, a feladat. Abban az időben ('30-'40-es

években) nem engedték el egykönnyen a szülők a gyerekeket: „Maradj, fiam, itthon, szükségem van a két kezedre, hogy dolgozzál.” Így apu kántor lett: Nyírbogátra került kántornak, de tanított is, amíg a kommunisták engedték. 1960-ban elköltöztünk Urába, ott töltöttem a gyermekkoromat. Nagy volt a szegénység. Apunak nyakába kellett vennie a fél világot: Pestre ment, hogy el tudjon minket tartani. Nagyobb volt a közösség ereje, ami összetartotta a családokat, s a szükség az embereket még jobban összehozza.

Ebből a háttérből indulva, a hivatástudatom felerősödött. Nem hirtelen felismerésből lettem pap, hanem természetes volt, hogy az oltár mellett szolgálok. Az Isten meghívására szükség van, de a hivatástudat kibontakozása egyszerűbb, ha az ember vallásos családban nő fel. Nekünk rendszeres dolog volt, hogy elmentünk Mária-pócsra. Ma már elképzelhetetlen, ahogy akkor a búcsúban való részvétel történt: ki vonattal, ki tehén- vagy lovas szekérral érkezett, már szombaton! Szállást foglaltak, csűrben, szalmán aludtak az emberek, de mindenki elfogadta. Ezek az életélmények, amiket gyermekként tapasztaltam, csak erősítették a hivatástudatomat.

Ezek szerint egyenes volt az útja a papság felé: akik egykor misét játszottak, mára papok lettek.

Igen, Miklós öcsém szintén pap lett, igaz, ő kicsit göröngyösebb úton jutott el oda: harmadjára vették fel a szemináriumba, őt már Timkó püspök atya. Az én évfolyamom volt az utolsó, akit Dudás püspök atya vett fel 1971-ben, mert ő a következő évben meghalt. De a felvételt nyertek útjai elváltak: Gulybán Tibit, Ivancsó Istvánt és engem elvittek katonának, a „büntetőhelyre”: Lentibe vagy Nagyatádra, a többiek ott maradtak, és így ők két évvel korábban szentelődtek.

Akkor nem volt szoros kapcsolata Dudás püspök atyával...

Nem. De eszembe jut az a megmosolyogtató párbeszéd, ami a felvételem során köztünk elhangzott. Dudás püspök atya megkérdezte tőlem: ilyen alacsony ember miért akar pap lenni. Erre azt feleltem: püspök atya sem magas, mégis püspök lett. Nincs más személyes emlékem róla, mert miután püspök atya leadta a szemináriumba felvett növendékek névsorát az államnak (ez kötelező volt), a kommunista hatalom minket rögtön „bélistásaknak,” megbízhatatlanoknak bélyegzett. Ezért kerülünk mi már októberben Nagyatádra vagy Lentibe, ahol kimondottan harci kiképzés folyt, ha menni kellett volna, minket tettek volna előre, golyófogónak. Azok voltak többségben, akik börtönből kerültek ki.

Hogy fogadja egy papnak készülő, jámborabb lelkű fiatalember, hogy fegyvert kell fognia, és nem a keresztet?

19 éves voltam. Nem volt idő gondolkodni: egy napig tartott, mire Nagyatádra értem a vonattal. Voltak ott teológus társak is, nem voltam egyedül. Mindig azt az elvet vallottam, hogy az embernek ott kell helyt állnia, ahová kerül. Lábodra (Nagyatád melletti település) egy római katolikus paphoz titokban rendszeresen átjárunk mi, kispapok: volt egyfajta belső szervezetség, összefogás közöttünk. S bár ez a két év késleltette a készülétem, de a katonaság egyfajta rendre, fegyelmezettségre tanít: hozzászoktam ahhoz, hogy időben felébredjek, végezzem a feladatom. A pap életében is fontos, hogy tartsa a rendet.

Ebből a fegyelmezettségből érkezett atya a teológiára, és majdan, elfogadva az egyház rendjét, papként Létavértes-Nagylétára és aztán Pácínra, első szolgálati helyeire.

Nagylétán az volt a gond, hogy nem volt egyértelmű, mit várnak tőlem. Mivel itt volt egyes és kettős egyházközség is, káplánnak neveztek ki, mégis önállóan, parókusi feladatokat kellett elvégezniem. Ez három évig tartott – nem volt súrlódásmentes időszak.

Pácín egy külön fejezet: rombolás és építés is volt ott. Trianon új határokat szabott, s ez pontosan kettévágta a falut. Nem volt saját temploma a falunak, mert az a település, ahová templomba jártak, a határon túlra került.

Pácín 300 évig egy nagy múltú nemesi család, a Sennyey család birtokában volt a II. világháború végéig. Bár Sennyey Miklós uradalmában, a „Bárókertben” volt egy intézőlakás, s abban egy kápolna. A helybeliek ezt használták, mert nem volt hová menniük az Isten dicséért. A rómaiak felépítettek egy templomot, az intézőlakás pedig több évtizeden keresztül üresen állt. Majd felkínálták Dudás püspöknek ezt a lakást, hogy a görögkatolikusok megalapíthassák az egyházközséget. Ebbe a lakásba kerültek be a papok, de mindenki küzdött vele: volt, aki lebontotta egy részét, annyira tönkrement. Amikor mi (az egy hónapos kislányunkkal együtt) odakerültünk, a fürdőszoba fel volt túrva egy korábbi csőtörés miatt, a fürdőkád helyén csupán egy gödör éktelenkedett. Fordulás volt a lakásban, de végül megoldottuk a dolgot. Aztán adódott gond a kápolnában is: a szentély boltíve megrepedt. Az egyházmegye építésért felelős munkatársát

elhívtam, s ő rögtön lezáratta a templomot, mert életveszélyes volt: a boltívet tartó gerendák korhadtak el, ezért ereszkedtek meg. A tetőt is le kellett közben bontani, és dróthuzallal végül megerősítették és bevakolták a mennyezetet, de boltív nélkül. Az építés-rombolás mellett a gyermekek élvezték az itt töltött időt, mert sokat sétáltunk az erdőben.

Felkészítették atyát az itt átéltek a további, még nagyobb léptékű szolgálatra, templomépítésre, közösségszervezésre?

Az edzés erőnlétet, erősítést ad az embernek. Ezek a próbatételek csak eltökéltebbé tettek, megedzettek. Nem féltém attól, ha problémával kerülök szembe: nem kell kétségbeesni, meg kell oldani. Mint a gyémánt, ami a súly alatt válik azzá. Az a küzdelem, amit az embernek nap mint nap meg kell vívni, tartást ad, amivel a következő próbatételt még jobban fogadhatja.

Kántorjánosiról már volt szó korábban, de milyen próbatételek elé állította a Jóisten Nyírcsászáriban és Nyírderzsen, mostani szolgálati helyén az itt töltött tizenhat év során?

Itt az egész Európát és Magyarországot érintő folyamat sajnos szintén felismerhető: a fogyasztói társadalom rossz irányba vezet, lelkileg és a hit megélésében nagy válságot idéz elő, mert az embereket arra viszi, hogy pénzt szerezzenek, termeljenek és vásároljanak. A lélek háttérbe szorul. Minden pap testvér munkáját megnehezíti az a fajta közömbösség és igénytelenség, ami megjelenik az embereken a lelkiek iránt. Korábban az egész család ment templomba, ma nem is tudnak a

hitről, vallásosságról a gyerekek. Igazi nagy próbatétel a papoknak és püspököknek: hogyan lehet Krisztus evangéliumát úgy hirdetni, hogy legyen befogadója, legyen meghallgatója, s legyen olyan, aki megéli a krisztusi parancsot és hitet. Hogy lehet a keresőket, kételkedőket és közömbösekbe bevonni, hogy megérezzék, a krisztusi megváltás értük is megtörtént. Nagy tehertétel ez. Manapság már a pályázatok rengeteg lehetőséget adnak arra, hogy falakat építsünk...

De mit ér a templom fala vagy a parókia épülete, ha nincs ember, aki köréje gyűlik?

Dobó István is megmondta Gárdonyi Géza művében: „a falak ereje nem a kőben van, hanem a védők lelkében.” Próbátétel ez: hogyan tud a pap kovásként működni a maga helyén, hogy az emberek meghallgassák, befogadják Krisztus evangéliumát. A legnagyobb probléma a családok helyzete: ha nem tudják bekapcsolni a családi életbe a vallásosság valamely formáját, a gyermek úgy nő fel, hogy nincs kapcsolata semmivel, ami hozzákötné őt a hithez és Istenhez. Ma így fogalmaz a szülő: „a gyermekem leáldozott,” mintha mindennek vége lenne az elsőláldozásával. Pedig az valójában épp valaminek a kezdete. A szülők elküldik a gyerekeket a felkészülés idején a templomba: nem együtt mennek. A gyermek szinte büntetésként éli meg, hogy mindenki otthon van, neki pedig menni kell. Nemzedékek sora kell ahhoz, hogy ezt a kialakult helyzetet megváltoztassuk.

Atya a maga részéről igyekezett lépéseket tenni az ügy előremozdításáért: itt Nyírcsászáriban házi segítségnyújtó szolgálatot hozott létre.

A lelki építkezés sokkal nehezebb, mint a fizikai. 2011-ben alapítottuk a Szent Anna Házi Segítségnyújtó Szolgálatot azzal a céllal, hogy segítsünk az időseken, vagy azokon, akik rászorulnak, ugyanakkor a gondozónók az egyház építőkövei is lehetnek, hiszen az egyház tagjai, akik hozzátehetnek az egyház élő működéséhez. Ehhez azonban kell tudatosság és öntudat is: hogy a „kötelező” templomba járás alkalmával bevonja szűkebb és tágabb közegét is, hogy ne csak érdek hozza a parókiára. Akkor is kereszténynek lenni, ha nincs kötelezettségem; csupán azért elmenni az Isten házába, hogy hálát adjak az Atyának, és segítséget kérjek tőle: amikor ilyenné próbáljuk formálni az egyházat, az embereket, amikor valamit el akarunk érni, az Isten megszentelő kegyelmét nem hagyhatjuk ki, hiszen ő adja rá az áldást. De hogy fog alakulni a világ sorsa, igazán nem tudhatjuk, az Isten kezében vagyunk. A közömbösség falát lebontani a legnehezebb.

Kántorjánosiban az előítéletek falát próbálta lebontani, s ma a közömbösség falaival küzd. Az építkezés falai (lelki és fizikai értelemben) túlsúlyban vannak. Felsorolni is sok, mennyi mindent kellett építeni, felújítani a 42 éves szolgálat alatt: Páciban nevéhez fűződik a régi parókia és a kápolna tetőszerkezetének és mennyezetének rendbetétele. Kántorjánosiban megszervezte a Kántorjánosi Görögkatolikus Cigány Parókiát, 1989-ben templomépítésbe kezdett, majd négy év múlva felszentelték a cigány templomot az Isten szülő oltalma tiszteletére, ide ikonosztáziót készített, és az ikonokat István atya testvére, Miklós atya festette. A kántorjánosi magyar templomban állagmegóvási feladatokat látott el, és ott is elkészítette az ikonosztáziót. Nyírcsászáriban a Szent Annáról elnevezett Szeretetszolgálatot alapította és vezeti 2011 óta, a szol-

gálat helyileg a parókia udvarán található az egykori garázs- és hittanteremben, melyet szintén felújított. 2010-re a parókia-épületet kívülről felújította, lecserélte a tetőt, szigetelést kapott a paplak. A templom tornya is új festést kapott, a vakolat sérüléseit is javították. A filiaként ellátott nyírderszi műemléktemplomon is adódtak állagmegóvási feladatok, megoldották a torony két harangjának felújítását és a villamosítását is; a nyírderszi parókia – közösségi tér is megújult kívül-belül. Milyen érzés visszatekinteni ennyi munkára?

Az épületek, templomok most rendben vannak: a hangsúly most az állagmegóváásra tevődik át. De mint mondtam, a lelki építkezés sokkal nehezebb, mint a fizikai. A hívek közösségbe való bekapcsolása, a hit megélése a legfontosabb feladat: betölteni azt, ami megvan. Abban hiszek, hogy az, amit tettem, az Isten áldásával és segítségével történt. A munkára, amit jól-rosszul, hibával és erénnyel együtt folytattam, reményeim szerint, az Isten rátette a pecsétjét, s úgy érzem, elfogadta szolgálomat, amit sokszor bukdácsolva, kétségek közepette végeztem. Úgy érzem, a Jóisten mindig úgy irányított, hogy tudjam teljesíteni a feladatokat, amelyeket célként tűztem ki magam elé.

A pasztoráció mely területén érezte meg azt, hogy kiteljesedett a papi hivatása?

Úgy gondolom, hogy a cigánypasztoráció kihívást jelentett a lelkipásztori munkámban: nem tudtam, mi vár rám, nem tudtam, hogyan fogom teljesíteni úgy, hogy abból gyümölcs teremjen. Mégis, szerintem ez volt a lelkipásztori munkának a legtermékenyebb időszaka. Ugyanis azokat kellett megszólítani, akik számára csupán érintőleges volt az egyház. Könnyebb megszólítani azokat, akiknek már van részük az egyházi életben. A cigányok egyszer egy évben, csak a pászkaszentelésre felvették a legszebb ruhájukat: igazi ünnepély volt ez számunkra. De csak addig tartott. Az ünnepet szeretik, de nem szeretik a hétköznapokat, a mindennapokban a buzgóság megkopik. Úgy kellett őket Isten felé vezetnem, hogy megérezzék, az Isten dicsérete, szolgálata nemcsak az ünnepen, hanem a hétköznapokon is áll. A Szentlélek áldásával az elvetett mag növekedni kezd, termése lesz. Ennek gyümölcse az

is, hogy Lakatos Péter görögkatolikus pap lett. Nem engem kell ezért dicsérni, az Isten kegyelméből leszünk azok, akik. Péter cigány fiú, aki annak idején kilógott a sorból, gyakran ott volt a templomban akkor is, amikor a többiek nem. Már fiatalkorában hivatástudatot érzett. Mondta nekem, hogy pap szeretne lenni. De a jelentkezési határidő előtt egy nappal kiderült, hogy mégse jelentkezik. Ennek az okára is fény derült: nem engedték a szülei. Én elmentem a szülőkhöz, és sokat beszélgettem velük arról, hogy azt a döntést fogadják el, amit ő akar. Végül belenyugodtak a döntésébe, így felvették őt a szemináriumba, görögkatolikus pap lett (később doktori címet szerzett nyelvészként – szerk.). Most Budapesten szolgál. Olvastam vele készült interjúkat, melyekben hivatkozott rám. Pedig én legfeljebb csak figyelmeztető jel voltam, az Isten vezette őt.

Jóban, rosszban ott állt István atya mellett a tisztelendő asszony, Marika; mi mindent köszönhet feleségének a szolgálatban?

Mindig ott állt mellettem, és igyekezett segítséget nyújtani. Igaz, volt vitánk is, mert nem mindent látunk egyformán, de ő is vallásos családban nőtt fel, és számára is természetes volt a hit. Így sokkal egyszer-

rőbb volt megtalálni az összhangot, a közös feladatnak a jelentőségét. Azon túl, hogy kántorizál a templomban, azt emelném ki, amit nő lévén mindig jobban tudott, mint én: megszervezni a vendéglátást. Igyekszik bekapcsolódni mindenbe és elől járni abban, hogy az egyházközségben az élet jól működjön: a rendezvények, összejövetelek, ünnepek, vendéglátások alkalmával tevékenyen jelen van. Neki is mindig fontos, hogy az egyházközségi élet úgy folyjék, hogy abból lelki jó származzon, ennek érdekében mindent megtesz. A megosztott munka előre visz, és gazdagítja a családot.

Mi a papi jelmondata? Hogyan érzi, be tudta-e teljesíteni ezt az üzenetet a 42 éves papi szolgálat alatt?

„Legyetek mindig készen rá, hogy mindenkinek megfeleljetek, aki csak kérdezi, mi az alapja reményeteknek” (1Pt3,15). Ennek a mondatnak az eleje így hangzik: „Urunkat, Krisztust szentül tiszteljétek szívetekben.” Az ő képviselője és a példaadás a pap életfeladata. A pap akkor is pap, amikor nincs az oltárnál – ez a hivatás és a szakma között a különbség. Akkor is papként kell megnyilvánulni, amikor nem végez szertartást, a krisztusi hit megélése hiteles legyen, mert a hitelesség nagyon fontos. Én is erre törekedtem, de hogy hogyan tettem eleget a hivatásom megjelenítésének, azt ítélik meg mások.

Fontos tehát hogy példaképpé vájunk, de vajon atyának volt-e példaképe, aki megerősítette, segítette?

Koromból fakad, hogy mindig visszatekintek a múltba. Komoly példaképem volt Pregon István. Tőle mint tanártól az őszinteséget tanultam, értékeltem benne azt az egyenességet, hogy nevének nevezte a dolgokat, s ha kellett, megdicsért, ha kellett, megdorgált. Mindent megtett azért, hogy segítsen, de meg is fedett, ha arra volt szükség.

Említette atya, hogy sokszor visszatekint a múltba. Hogyan változtak meg a Jóistennel való beszélgetései, imái?

Az ember változik. Az elmúlás gondolata, az idő előrehaladta, a kor átalakítja az ember nézetét az imádság terén is. A fiatal ember sokkal inkább várja a megerősítést, az Isten segítségét. A fiatal előretökél: mi vár még rá. Mikor az ember egy bizonyos életében túlhalad, akkor a tapasztalat megfontoltabbá teszi, ugyanakkor reményt is: eddig nem vontam meg kegyelmét az Úr, talán ezután sem fogja. Az idősebb ember azzal az alázattal várt reménnyel áll az Isten elé, hogy el tudja viselni, amit az Úr rá szab, erőt kér, hogy felkészülhessen a keresztre. Mindenkinek meg kell állni majd Isten ítélőszéke előtt, de nem mindegy, hogyan tudok majd válaszolni a kérdésére: gyarapítottam-e a kapott talentumokat. El tudja-e az ember hitét helyezni az Isten kezében, hogy azt mondhassa az Atya: „A kicsiben hű voltál, sokat bízok rád: menj be urad örömébe” (Mt 25,23).

NÉVJEGY

ZOLCSÁK ISTVÁN
áldozópap

Születés helye, ideje:
Nyírbogát,
1952. szeptember 15.

Pappá szentelés helye, ideje: Máriapócs, 1978. augusztus 6.

Felesége: Kocsis Katalin Mária

Három gyermeke, öt unokája van.

SZOLGÁLATI HELYEI:

1978–1981 Létavértes-Nagyléta, Újléta (filia), segédlelkész

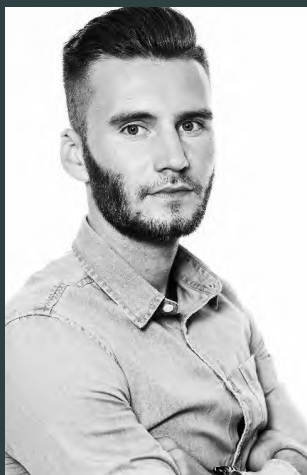
1981–1986 Pácín és filiái, h. lelkész

1986–2004 Kántorjánosi Cigány Egyházközség, szervezőlelkész, majd parókus

1986–2004 Kántorjánosi (magyar egyházközség), Őr (filia), parókus

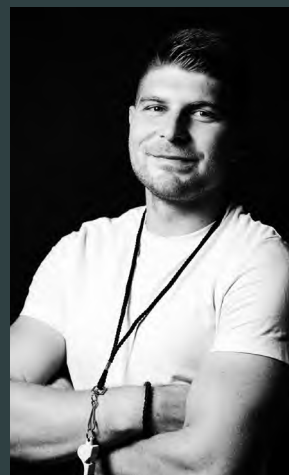
2004–
Nyírcsászári, Nyírdersz (filia), parókus

P. TÓTH NÓRA

Maradj mozgásban – nem csak karantén idején!

Otthonaikban is megtalálható hétköznapi eszközök (zokni, egy pohár víz stb.) szükségesek csupán a legújabb mozgásos társasjáték feladataihoz, és a jó hangulat, a közösségépítés, valamint az izzadságcseppek garantáltak – ígéri a játék megalkotói, Kurucz Miklós és Barzó Gergő testnevelő tanárok. Az ötlet a márciusi karantén idején született, s a közösségi oldalak #maradjotthon felhívása mellé két fiatal sporttanár a #maradjmozgásban felhívást illesztette társasjáték formájában. Az egyik alkotóval, Kurucz Miklóssal, a nyíregyházi Sója Miklós Görögkatolikus Általános Iskola testnevelőjével beszélgettünk.

Honnan jött a társasjáték ötlete?

A tavaszi karantén alatt azon gondolkodtam, milyen feladatokat adjak az otthon lévő diákoknak, amelyeket a családdal közösen, játékos formában lehet végezni. Gergő barátommal – aki Vasmegyeren tanít – kitárltuk, hogy egy csapatépítőnek is kiváló, szórakoztató, közösségépítő játékot hozunk létre, mely egyúttal meg is dolgoztatja a résztvevőket.

Milyen feladatokból áll a játék, mi a menete?

Fontos kiemelni, hogy a játékot bárhol lehet játszani, és olyan eszközök kellene hozzá, melyek bármely háztartásban megtalálhatók (pl. zokni, törölköző, egy pohár víz). A játéknak három fajtája van: kezdő, haladó és profi. Nem az nyer, aki leghamarabb jut el a célba, hanem aki közben a legtöbb pontot gyűjti össze. A játéktáblán a piros mezők három pontot érnek, a zöldek kettőt, a kék egyet. Minden mezőhöz tartozik egy feladat, ennek elvégzése után jár a pont. Két különleges mező van, az olimpia és a szerencsmező (mindhárom színben előfordulnak). A szerencsmezőn az adott szín pontszámát ajándékba kapja a játékos, az olimpián pedig a játékos fantáziájára van bízva, hogy milyen mutatványval nyűgözi le a mezőnyt. Ennek nincs feltétele, bármilyen mozgásforma elfogadott. A feltételrendszer ráadásul minden társaság egyénileg variálhatja. A játék leírásában is felhívjuk a figyelmet a bemelegítésre, ezt a sérülések elkerülése érdekében mindig végezzük el. A feladatok összeállításánál arra is ügyeltünk, hogy biztonságosak legyenek, így bárki bárhol elvégezheti őket.

Hányan játszhatják egyszerre a játékot?

Akár egyedül is játszható, ha valaki unatkozik, de alapvetően négy főre terveztük. Játszottuk már ketten, hárman, négyen, de nyolcan is, ekkor minden bábút egy kétfős csapat mozgat, vagyis mindkettjüknek el kell végezni a feladatokat.

Mekkora hely kell, hogy minden feladatot el tudjunk végezni?

Erre is figyeltünk a játék készítésekor. Szinte mindenhol teszteltük, és nyugodtan mondhatom, hogy egy kis panellakásban is bátran játszható.

Milyen volt a játék fogadtatása?

A gyerekek nagyon élvezik, mert játszva mozognak közben. A tanárok is tesztelték, nagyon tetszett nekik is, kiemelték, hogy rendkívül hasznos az új szemlélet, hogy a testmozgást játékos formában végezzük a gyerekekkel. A március óta eltelt időszakban az iskolában, szűkebb és tágabb baráti társaságokban, testnevelői körökben rengeteget teszteltük, és a visszajelzések alapján sokat javítottunk, finomítottunk a játékon. A legtöbben azt emelték ki, hogy baráti társaságok, családok, kicsik és nagyok egyaránt játszhatják, és a játék közben mozognak, erősödünk. Több száz buzdítás és méltatás után elhatároztuk, hogy széles körben is népszerűsíteni kezdjük.

Ideális testmozgás karantén idején!

Pontosan. Sokan nem tudnak eljárni edzőterembe, otthonülésre vannak itélve, ez a játék pedig nemcsak a mindennapi mozgást, de a jókedvet is garantálja. A gondosan összeállított, átfogó feladatok javítják a mozgáskoordinációt, és garantálják, hogy minden testrészünket megmozgassuk.

Hogyan lehet hozzájutni a játékhoz?

Barzó Gergőnél és jómagamnál, mindketten megtalálhatók vagyunk a Facebookon, ahol a játéknak külön oldala is van Maradj Mozgásban! néven. Nyíregyházán és környékén személyesen átvehető, de a postázás is megoldható. Még nagyon új ez a dolog, alig kezdtük hirdetni, de reméljük, lesz majd igény rá, üzletek is felfigyelnek, s akkor a játékboltok polcára is odakerül. A forma már végleges, de elképzelhető, hogy a jövőben például feladatlapokkal egészítjük ki, vagy telefonos alkalmazás formájában is letölthető lesz.

ZAKOR IVETT

Szent Miklós ajándéka

Viszonylag kevés hitelesnek tekinthető adat maradt fenn Szent Miklósról (Patara, 270. március 15. – Myra, 343. december 6.), a myrai főpüspökről. Mégis hosszú sora van azoknak, akik védőszentként tekintenek rá: a tengerészek, gyerekek, diákok stb., és nem utolsósorban ő a görögkatolikus egyház védőszentje is.

Személyéhez több legenda kötődik, ilyen például a tengeri vihar lecsendesítése, a gabonaszaporítás vagy a három lány kiházásítása. Az utóbbi esetben „...amikor Szent Miklós püspök megtudta, hogy egy nemesember anyagi javait elvesztette, és nem látván más kiutat, lányait nyilvános háza készült adni, elhatározta, hogy segít rajtuk. Az éj leple alatt egy zacskó arany pénzt dobott be az ablakon, ezzel megmentve a lányokat a szomorú sorsától, a házasság lehetőségét adva meg nekik.” A december 6-ai, Szent Miklóshoz köthető ajándékozás a 19. században terjedt el Európában, így hazánkban is. A hagiográfusok szerint a legendáknak az is feladatuk, hogy hűen kifejezzék egy-egy szent tiszteletét. A legendák különlegessége, hogy az idő múlásával folyamatosan változnak, fejlődnek, egyre több verzió alakul, de már nem a történeti szentre fókuszálnak, hanem sokkal inkább a szentnek a néppel való kapcsolatára.

Az 1950-es év nagy jelentőséggel bírt a görögkatolikus egyház számára. Dudás Miklós püspök 1950. szeptember 6-án jelentette be a főiskola és a Papnevelő Intézet megalapítását a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumnak. Szeptember 21-ei keltezéssel megérkezett a minisztérium válasza, melyben tudomásul vették az alapítás tényét. A görögkatolikus kispapok ezt megelőzően a római katolikusokkal tanultak együtt a budapesti Központi Szemináriumban. A két esemény összekapcsolását nagyon szemléletesen és meghatóan mutatja be a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskola iratai közül előkerült, Liki János Imre OSBM rektornak címzett 1950-es levél egy negyedik osztályos tanuló tollából, amely a következőképpen hangzik:

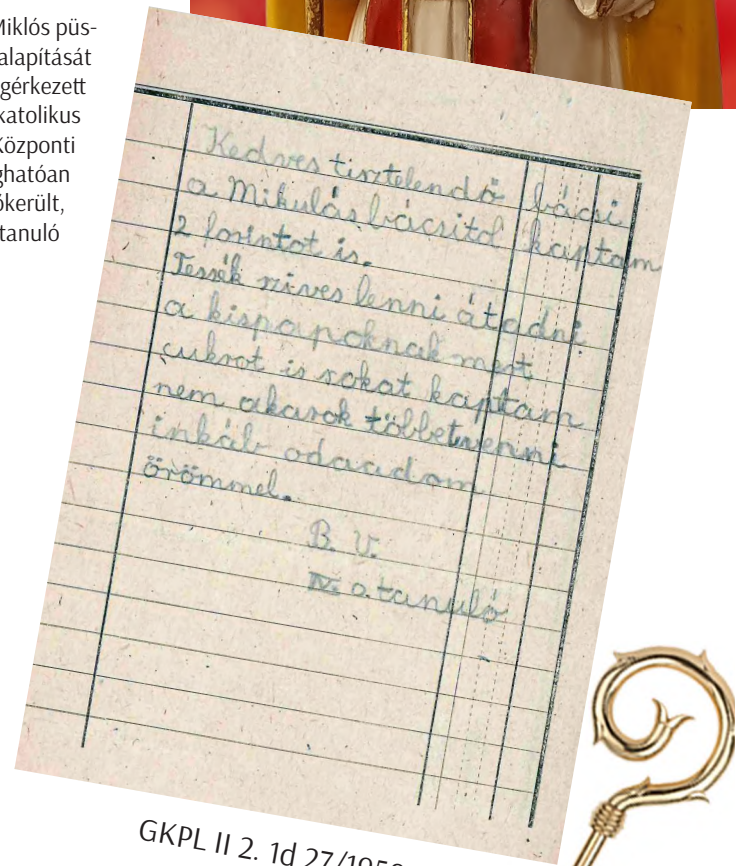
„Kedves tisztelendő bácsi a mikulás bácsitól kaptam 2 forintot is. Tessék szives lenni átadni a kispapoknak mert cukrot is sokat kaptam nem akarok többet venni inkább odaadom örömmel.

B.V.
IV. o. tanuló.”

A levél különlegességét éppen titokzatossága adja, hiszen szinte semmit nem tudunk a szerzőről, csak egy monogram látható a levél végén. Az sem derül ki, hogy kisfiú vagy kislány-e a kisdíák. Nem írja alá a nevét, ami arra enged következtetni, hogy Szent Miklós-i lelkülettel kíván jót tenni, tehát titokban. A gyermeki lélek ártatlansága, jósága hatja át az írást, hiszen megtehetné, hogy több édességet, cukrot vásárol magának, ő azonban megelégszik azzal, ami megadott, és esélyt ad arra, hogy a jóból (az ő ajándékából, a 2 forintból) még több jó szülessen. Mivel a kispapoknak küldi el a pénzt, valószínűsíthető, hogy hívó életet élő gyermek a levélíró. Mintha Szent Miklós ajándékát a kispapok révén Istennek szeretné visszaadni, hiszen ők a Mennyei Atya szolgálói. 1950-ben ugyanúgy élt egy negyedik osztályos gyermekben a Mikulásban való hit, mint hetven évvel később, 2020-ban.

Azt gondolom, felnőttként azt kell észrevenni, itt már nem a piros ruhás, pocakos, kedves öregúr van a hangsúly, hanem azon, hogy adni jó; másoknak örömet ajándékozni igazi lelki töltést ad. Már nem az a fontos, én mit kapok, hanem az, hogy mit adhatok. 1950-ben ez a kilenc-tíz éves fiatal az ő tiszta gyermeki lelkületével már képes volt ezt látni.

A szerző a Görögkatolikus Püspöki Levéltár levéltári asszisztense

GKPL II 2. 1d 27/1950

IVANCSÓ BAZIL

Magyar görögkatolikusok egy perui szegénynegyedben

Elkötelezett katolikus hit, példaadó házasság, négy gyermek odaadó nevelése. Mindezt azonban az átlagember életvitelével teszi, szerényen és csendesen. Ezek a példák már önmagukban megérhetnének egy kiadós beszélgetést, mégsem erről kérdezem most elsősorban. Hiszen családjával nemrégiben olyan helyeken járt, ahova magyarok csak Igen ritkán mennek, és nem üdülni...

Lakatosné Kocsis Zsófiával beszélgetek.

Mit kerestetek Peruban?

Elsősorban azért utaztunk ki, hogy Botond, a férjem elvégezzen egy trópusi betegségekkel kapcsolatos infektológiai képzést Limában. Maga a kurzus két hónapos volt, ennyi időre nem szerettük volna, hogy szétszakadjon a család, így mi is vele tartottunk. Azért is vártuk ezt az utazást nagyon, mert Botond épp húsz éve töltött kint egy missziós évet Peruban, akkor egy cuzcói árvaházban önkénteskedett. Oda is szerettünk volna eljutni.

Magyar misszió Peruban? Hogyhogy nem hallottunk mi még erről?

Peruban több magyar misszionárius is szolgál. Nagy ajándék volt, hogy kettővel is találkoztunk. Egyikük, Nyúl M. Fidelis nővér a Boldogasszony Iskolánővérektől épp akkor kint volt

Limában, sokat segített nekünk, már érkezésünkkor a reptéren várt minket, s a két hónap alatt bármikor számíthattunk rá. Rajta kívül még Finta Lajos atyával ismerkedtünk meg. Olyan szerencsénk volt, hogy vendégül láhtak egy ebédre. Sokat mesélt az indiánok közt végzett missziójáról. A gyerekek tátott szájjal hallgatták. Mint említettem, tervben volt, hogy elmegyünk Cuzcoba, a Harmadik Világ Szegényeinek Szolgái Missziós Mozgalom központjába. A húsvétot szerettük volna ott tölteni. Egy magyar missziós család él ott három-négy másik családdal missziós közösségben. Iskolát tartanak fenn, ingyen oktatják a környék gyerekeit. S bár nagyon vártak minket, sajnos nem élvezhettük vendégszeretetüket, mert a világiárvány, akárcsak Magyarországon, Peruban is keresztlühúzta a számításokat. És még két másik magyar atyáról is tudunk. Szóval fantasztikus magyarok teljesítenek szolgálatot Peruban.

Mennyi ideig voltatok kint végül?

Két hónapig Limában voltunk, utána három hetet maradtunk volna még Cuzcóban, de arra sajnos nem kerülhetett sor.

Ha jól tudom, a hazaút is kalandos volt, mert megritkultak a repülőjáratok...

Igen, talán kicsit túl kalandos is. Valójában nem megritkultak a járatok, hanem egy-két nap alatt teljesen leállt a légi közlekedés. Kereskedelmi járatokkal nem lehetett elhagyni az országot. A légitársaságokat nem lehetett elér-

ni. Rengeteg turista ostromolta a limai repteret, mikor az elnök egyik pillanatról a másikra teljes határ- és légtérzárat rendelt el. Onnantól már csak diplomáciai úton lehetett eljönni. Hála Istennek és a Külügynek, mi „csak” tíz napot töltöttünk el a teljes kijárási tilalomban és bizonytalanságban.

Mit csináltál, amíg a férjed a továbbképzésen vett részt?

Nem unatkoztunk... Úgy engedték el a nagyokat az iskolából, hogy haladunk az osztállyal, és vizsgát tesznek, mikor megérkezünk. Akkor még nem sejtettük, hogy az egész ország online fogja befejezni a tanévet. Este felkészültem a másnap délelőttre, a két iskolás kevés segítséggel, önállóan haladt délelőtt. Ha kézműveskedtünk, tornáztunk, a kicsik is beszálltak. Amíg a kicsik aludtak délután, akkor tudtam magyarul, kikérdezni a nagyokat. Botond estefelé jött csak, így sokat sétáltunk a környéken, parkokban, óceánnál. Volt, hogy bementünk a belvárosba, ellátogattunk Lima nagy szentjéhez, Szent Rózához. Hétfégenként turistáskodtunk, jártunk az Atacama-sivatag perui részén is.

Mennyire biztonságos hely (vagy éppen nem az) Lima és akár Peru egésze?

Mielőtt kimentünk, ez volt a legnagyobb féltelmem. Sok elrettentő történetet olvastam a neten. Amikor szállást kerestünk, az volt az elsődleges szempont, hogy a legbiztonságosabb környéken lakjunk. Így kerültünk a diplomata

negyedbe, ami egy szép, európai város benyomását keltette, teli járőrökkel, rendőrökkel. Óriási a kontraszt az egyes kerületek között. A peremkerületek valóban nem biztonságosak. Arra biztattak minket, oda ne látogassunk el, s ha valamit el akarnak venni tőlünk, semmi este se ellenkezzünk, nem éri meg. Ez nem volt túl biztató. Mi egy napra mentünk ki a szegénynegyedbe, ahol Fidelis nővér élt, ott nem történt velünk semmi atrocitás. Bár neki volt rossz tapasztalata, egyszer fegyverrel rabolták ki.

Hogy látod a peruiak hitét és vallásosságát?

Amikor hazajöttünk, többen kérdezték, mikor a megdöbbentő szegénységről meséltünk, hogy ugye, a peruiak a nagy szegénység ellenére boldogabbak, mint mi. Kirobbanó boldogságot nem láttam a nyomornegyedben. A nyomor nem tesz boldoggá. Mi itt a gazdagságban elkényelmesedve, pazarlásunk okozta büntudatunkat próbáljuk talán ilyen gondolatokkal enyhíteni, de az igazság az, hogy Peruban milliók élnek embertelen körülmények között, távol a boldogságtól. Szétesett családok, nyomorban, utcán tengődő gyerekek. Viszont talán épp emiatt fogékonyabbak a hit, Isten iránt. Rengeteg a templom, vasárnapként hat-hét szentmisével. Általánosak az egész napos szentségimádások. Szűz Mária nagyon nagy tiszteletnek örvend. Lourdes-i, Fatimai, Guadalupei Madonnák parkokban, tereken. Szinte minden iskola, tér, park vallással kapcsolatos nevet kapott. Sok-sok patika a falán nagy táblán hirdeti: „Isten az én gyógyítóm!” Az alaphangulat ez: **Isten velünk van, szeret minket.**

Egy hétgyermekes, görögkatolikus papcsalád harmadik gyermeke vagy. Édesapád a Nyíregyházi Egyházmegye papja, sok faluban szolgált a szabolcsi részeken, de Szegeden is. Ugyanakkor mindig is szoros volt a kapcsolatot a római katolikusokkal és közösségeikkel.

Igen, otthonosan mozogok mindkét rítusban, ezt nagy gazdagságként, ajándékként élem, éljük meg. Egyébként a férjem is görögkatolikus, így egyértelmű volt, hogy a gyerekek is azok lettek, bár ők is járnak például a Regnumba.

Milyen különbségeket tapasztaltál a magyarok és a peruiak élete, hite, vallásgyakorlása között?

A különbségek helyett inkább egy kedves emlékeket mondanám el. Az egyik szomszédunkat, egy idősebb férfit többször láttuk a közeli templomban szentmisén. Össze is ismerkedtünk, s szóba került, hogy magyarok vagyunk. Egyik nap megkérdezte, hogy „mit jelent az a szó, hogy Pócs”. Mondanom sem kell, hogy a

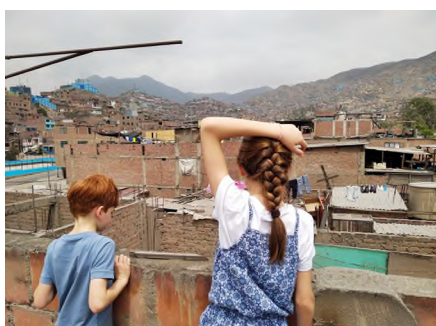
döbbenettől alig jutottam szóhoz. Elkezdtem magyarázni, hogy ez egy magyar Mária-kegyhely. Erre bólogat: „persze, persze, azt tudom!” Paplány létemre szegényben maradtam, nem tudtam. Közben utánajártam, s egyik nap megszólítottam, és elmondtam. Ekkor elvette telefonját, kikeresett egy képet, s megmutatta rajta a pócsi Istenszülő képét, mellette egy spanyol közbenjáró imával. Ez a járvány kibontakozásának első napjaiban számomra Isten figyelmes szeretetét jelentette, azt, hogy nem vagyunk egyedül. Azóta is sajnálom, hogy nem hagytuk a kedves bácsinál a pócsi ikon kis másolatát, amit magunkkal vittünk.

Jellemzőek a bálványimádó természeti vallások is?

Mi a limai helyzetet ismerjük jobban. Az országnak a bentebbi, őserdők borította részén és a hegyekben számos elzárt terület van. Az Amazonas mentén még mindig vannak olyan területek, amelyek még soha nem találkoztak civilizált emberrel. Az itt élő őslakosoknak megvan a saját vallásuk. Finta atya mesélte, hogy mikor tíz éve megérkezett a dzsungelbe, még repülővel szállt le a kis faluban, mert nem vezetett oda autót.

Világjárók vagytok?

Egy kicsit minden papgyerek az:) A gyökerek jobban szerteágaznak. Az utazás szeretetét gyerekkorunktól szívtuk magunkba, szüleimmel is sokat utaztunk. S az élet is úgy hozta, hogy egy nagy utazóhoz mentem feleségül. Szeretjük átlépni a komfortzónánkat, utána mindig valami csodálatos jön. Bár a legcsodálatosabb mégis itthon, Magyarországon.

A koronavírus az élet minden területére hatással volt, nem kivétel ez alól a sport, a futball sem. Példátlan hosszúságúra nyúltak a nemzeti bajnokságok (már ahol egyáltalán a pandémia utáni folytatás mellett döntöttek, mert például a hollandok és a franciák a szezon 2/3-ánál befejezettnek nyilvánították a szezont), a nemzetközi kupasorozatok augusztus második felében értek véget (soha nem látott lebonyolítású nyolcas döntővel), s amellet, hogy gazdasági szempontból sok klubot komoly csapásként ért a járvány, a futballisták jelentős része gyakorlatilag nagyobb szabadság és pihenés nélkül máris az új szezonban találta magát. A Görögkatolikus Szemlélet magazin ezúttal elsősorban négy ország négy bajnokcsapatára fókuszál, avagy ők azok, akik nem csak a járvány által részesültek koronában. Évértékelőnk második részében Itáliába és Spanyolhonba látogatunk el.

A Barca harca, hogy legyen új arca, avagy reális, hogy bajnok a Real is?

A brazil Ronaldo száját hagyta el egyszer ez a mondat: „A Real Madrid olyan, mint egy nő. Mindennap boldoggá kell tenni.” Szeretett feleségem talán örül, hogy nem hasonlítottam még a Real Madridhoz, mindenesetre, ha ez igaz, Zinedine Zidane sok ember boldogságáról gondoskodott az elmúlt években: a Real Madrid története 34. bajnoki címét szerezte, Zidane pedig harmadik teljes szezonjában a második elsőségét zsebelte be – vajon zseni vagy csak szerencsés a francia mester? A vá-

ÖBBÁGY LACUS

A futballel szezon margójára, avagy akik nem csak a vírussal koronázták meg az évet... (2. rész)

lasz szerintem félúton keresendő, de idén egy korábban nem tapasztalt arculatát mutatta meg a Real Madrid, ami lehet, az olasz futballiskolán felnövő Zizou filozófiájának is a tükröképe (merthogy hasznos és sikeres éveket, talán játékos-pályafutásának legszebb éveit töltötte a Juventusban): ha nincs Cristiano Ronaldó, és ezért nem fogsz 110 gólt rúgni a szezonban, tedd rendbe a védelmet!

Távol áll ez a játéktípus a Real Madridtól, de így is tudni kell győzni! A korábban sokat szapult Courtois lehozott 18 bajnokit kapott gól nélkül, mindössze 20 gólt szedett be 34 meccsen (a maradék ötöt a cserekapus, Areola), amivel egyrészt Iker Casillas 2007/2008-as bravúrja óta az első kesztyűse a Realnak, aki kiérdemelte a Zamora-díjat, másrészt több mint 30 éve nem kapott ilyen kevés gólt a habfehér alakulat. **Zidane halhatatlan státuszához eddig sem férhetett kétség, ez a bajnoki cím a 11. trófeája volt a Real Madrid vezetőedzőjeként úgy, hogy még csak három és fél évet töltött a kispadon:** háromszor a BL-t, kétszer az európai Szuperkupát, kétszer a La Ligát, kétszer a klub vb-t és kétszer a spanyol Szuperkupát húzta be. A legnagyobb madridi trófeahalmozó edző Miguel Munoz volt, aki 14 címet nyert. Ne fogadjunk arra nagy tételben, hogy hamarosan nem fogja őt túlszárnyalni Zidane... A játékosok között is vannak ketten, akik a csúcscokat ostromolják: **Marcelo és Sergio Ramos a 22. trófeáját nyerte Madridban, ennél csak a legendás Gento gyűjtött többet – egyel...**

De vajon mi vezethetett idén a Real Madrid bajnoki elsőségéhez? A katalán szurkolók takaródzhatnak és védekezhetnek azzal, hogy az elmúlt 18-20 év talán leggyengébb Barcelonája volt a legfőbb vetélytársa, és valljuk be, van is ennek igazságtartalma. De nem fedi a teljes valóságot: a 2018-as BL-győzelem után, valamint Cristiano Ronaldo és Zidane távozásával hajlamosak voltunk kiégett és jól lakott sztá-

rokról, kiöregedő kulcsjátékosokról beszélni, holott mindenki láthatta, különösen tavasszal, hogy például Modric, Casemiro, Kroos és Ramos is mennyire motiváltak és legszebb napjaikat idézően játszottak. S hogy mennyire nincs itt baj az utánpótlással: **a Real 27 fős keretének átlagéletkora csupán a 16. volt a La Ligában, azaz az 5. legfiatalabb csapatról beszélünk.** És ez akkor sem elhanyagolható tény, ha mondjuk, csak Ferland Mendy és Federico Valverde számított idén kulcsjátékosnak az ifjak közül. De egy sérülés-

mentes szezonban Asensio, Hazard, Vinicius Jr. és Rodrygo is igen komoly értéket képviselhetnek (nem beszélve a Real Sociedadtól visszarendelt norvég Martin Ødegaardról), a jövő emberei lehetnek! Ronaldo a klubtörténet legnagyobb gólvágójaként, egyik legnagyobb klasszisaként és legendaként igazolt 2018-ban a Juventushoz, mégis azt mondom, a morálra jótékony hatással van az ő távozása: az ideai bajnoki cím a csapategység diadala volt. Ronaldóval kilenc szezon alatt két bajnoki cím, nélküle két szezonból egy – jó, igazságtalan vagyok, mert évekkel ezelőtt volt egy csúcsra

járatott Barcelona is a Ligában... A BL-ben jobban érvényesülnek az egyéniségek, akik eldöntik a párharcokat, s legyünk őszinték, nagyon sokszor Cristiano önzősége, de zsenialitása húzta ki a Madridot a slamsztikából, ott igazán jól jött egy ilyen típusú játékos.

Idén hozzá fogható kalibere nem volt a Realnak, viszont így például **Karim Benzema** végre reflektorfénybe kerülhetett. Cristiano Ronaldo árnyékában jelentéktelennek tetszett Benzema szerepe (pedig mennyit dolgozott ő a kezei, pontosabban a lábai alá...), ám az ötszörös aranylabdás portugál távozásával a sereg élére állt, és megmutatta, lehet rá számítani: a legutóbbi két szezonban is 21 bajnoki gólig jutott, s amennyiben Sergio Ramos átenged néhány tizenegyest neki, akár a 25 góllal Pichichi-díjas Messit is lenyomhatta volna a mesterlövészek listáján (ráadásul a házi góllövőlistán is beelőzte Puskás Ferencet, immár csak négy nála eredményesebb labdarúgó van a klub történelmében). De nem tette: a csapatkapitány második lett a házi góllövőlistán, a középhátvédként elért 11 gólja nem hétköznapi teljesítmény (akkor se, ha a nagy részét büntetéből lötte), s az sem az, hogy ideai teljesítményével **Sergio Ramos** minden idők leggőlerősebb spanyol védője lett. Lettek új vezérei a Real Madridnak Casillas és CR után, de azt a vezetőségnek is látnia kell, hogy Benzema még jó, de hosszú távon kell egy minőségi támadó mellé vagy helyette, mert a nagyobb célok eléréséhez ő egyedül kevés lesz.

A Real diadalmenetéhez kellett egy Barcelona is, mely a pandémia kitörése előtt még két ponttal vezetett a Madrid előtt. Hogy lett akkor ebből a záróforduló előtt mínusz hét? A járvány után zsinórban tíz győzelmet szállítottak a blancók (ebben a sorozatban mindössze négy gólt kaptak!), ami még akkor is csodálatos teljesítmény, ha a játék nem is volt mindig sziporkázó – a győzelmeket ugyanis nem kell megmagyarázni... Az utolsó játéknapon a végül kieső Leganés ellen már kiengedett a Királyi Gárda, a 2-2-es döntetlen azt jelentette, hogy végül öt egységgel előzte meg a csapat a katalánokat.

A **Barcelona** egész évben nem nyújtott ki egyensúlyozott teljesítményt; az, hogy sokáig vezette a tabellát, inkább köszönhető a La Liga szegénységi bizonyítványának, mint a csapat pazar formájának (s ahogy az angol és a német óriás játszi könnyedséggel eltakarította a BL-ből a két spanyol gigászt, be is árazta az egész Ligát...). Egyedül **Lionel Messi** hozta magát, bár ilyen kevés góllal, 25-tel még sosem lett gólkirály (legutóbb a 2008/2009-es kiírásban talált be ilyen kevésszer, időközben pedig volt 50, 46 és 43 bajnoki gólt hozó szezonja, s még egy évvel korábban is 36-szor csengett, nem beszélve arról, hogy klubkarrierje 700. gólját is megszerezte az idén), de ha hozzátesszük a 20 gólpaszát is, ki kell, hogy jelentsük: Lionel Messi nélkül, bizony, szárnyaszegett középcsapat lenne a Barcelona! És ez szégyen! S bár szerintem a kapus, **Ter Stegen** és Messi kivételével mindenkinek komoly lelkiismeret-vizsgálatot kell tartania, Barcelonában tulajdonképpen csak két hiányoszt volt: az elnöké és a sportigazgatóé.

Mindkettő megoldódott: a korábbi kiváló vb-ezüstérmes védőnek, Eric Abidalnak már a csúfos szezonzárás után megmondták, hogy vége a dalnak, a presidente, **Josep Bartomeu** meg az októberi, hazai pályán elveszített El Clásico után érezte úgy, hogy jobban teszi, ha önként félreáll és lemond... Egy évtizede mindenki a klub tánpótlásközpontjáról, a La Masiáról beszélt, mely úgy ontotta magából a tehetségeket, mint a Macskafogó robot a megszédült, szerény ciusokat. Ehhez képest a Barca új arca az a **Griezmann**, aki a szezon legfontosabb meccsein a kezdőbe sem fért be, s aki talán már maga is megbánta, hogy egy évvel ezelőtt hosszú huzavona után gránátvörös-kékbe bújt. Az Athleticónál „császár” volt, itt meg bujkálhat a népharag elől, ráadásul állítólag Messivel sem felhőtlen a viszonya. S ha már Messi... El tudtuk képzelni korábban, hogy önszántából el akarja hagyni valaha a klubot? Mindennél többet elárul a Katalóniában uralkodó viszonyokról, hogy a klub történelmének

legjobb és legsikeresebb játékosa benyújtotta távozási szándékát. Ha ő elmegy Barcelonából, az biztosan felbolygatja a futball állóvizét. Az ideai cirkusz méltatlan volt Messihez és a klubhoz is; a Barcelona öt jó pénzért sem engedte el (ellenben Luis Suarez meg úgy kirúgta, ráadásul ingyen, hogy az uruguayi még annyit se mondhatott, „megharaplak”...), így ezt a szezont muszáj sértődötten lejátszania, de ha nem írja alá új szerződését, jövőre ingyen távozhat. Vajon megérte ez a felhajtás? Lesz-e még ebből békés búcsú? **Ronald Koeman** (aki idén már harmadik vezetőedzője a Barcelonának...) mindenesetre nincs irigylésre méltó helyzetben...

Vannak bajok, mégis bajnok: trónon újra a Juventus, de az Atalantát volt jobb nézni...

Ha valamikor, most lett volna esély Itáliában trónt fosztani, de a rutin meg az évek végül az „Öreg Hölgyet” segítették – ez szó szerint is értendő, mert **Maurizio Sarri** lett minden idők legidősebb Serie A győztes edzője. Őt végül a bajnoki cím sem mentette meg a menesztéstől: a Lyon elleni BL-bukta az állásába került.

Andrea Pirlo lett a Juventus új vezetőedzője, aki szerintem az elmúlt 20 év egyik legjobb irányítója volt az Óperenciás-tengeren innen és túl, igazi professzor, bár edzőként még teljesen zöldfülű, hiszen pár nappal korábban nevezték ki a Juve második csapatának edzőjévé. Elég hamar ölébe hullott álmai állása, ami hordoz magában bőven rizikót. Hogy a nála idősebb és vele például 14 éve vb-t nyerő Buffonnál vagy Cristiano Ronaldónál mennyi tekintélye lesz, megjósolhatatlan, a Sarri-féle eredményeket szinte biztos, hogy fogja tudni szállítani, s én nagyon fogok szurkolni neki...

Olaszországban a bajnok Juventus és a negyedik Lazio között a bajnokság végére mindössze négy pont lett a különbség – ez volt minden idők legizgalmasabb Serie A szezonja? Jó vicc, mert a Juve győzelme idén sem igazán forgott veszélyben, s csak azzal sikerült magára húzni üldözőit, hogy a járványhelyzet után már csak ímmel-ámmal volt kedvük futballozni. Szánalom a köbön: a torinóiak az utolsó nyolc meccsükből csak kettőt nyertek meg, de mivel a közvetlen riválisok is beléptek a Máltai Szere-

tetszolgálatba, és úgy szórták az ajándékpontokat, mint az MLSZ a pénzbüntetéseket, még ez is belefért. Valahol felháborítónak érzem, hogy egy csapatként ennyire nem működő klub, egy cigarettázó nagypapaként funkcionáló edzővel a kispadon, taktikai repertoár és látványos játék nélkül, a kritikaáradat ellenére tükörsimán behúzhatta a bajnoki címet. És ez sajnos beárazza az olasz labdarúgást is... Nem is tudom, megizzadtak-e rendesen a hosszúra nyúló szezon végére a „zebrák”.

A Juve zsinórban kilencedik bajnoki címét nyerte, de a félelmetes sorozatuk kezdetén szereztek legutóbb ennyire kevés pontot – az egyébként egy veretlen szezon volt, ellentétben az ideivel, ahol meg hétszer kikaptak, abból négyszer az újrakezdés óta. **Cristiano Ronaldo** egyénileg továbbra is csúcspontot döntöget, hiába tapossa már a harminchatodikát, az utolsó pillanatig versenyben volt a gólkirályi címért és az európai Aranycipőért, végül 31 góllal zárt, ami Csizmaföldön még az ő klasszisához képest is szép teljesítmény. (Ne legyenek kétségeink afelől, hogy ezt idén is megpróbálja, bár Robert Lewandowski személyében, azt hiszem, emberére akadt...) Más kérdés, hogy nagyjából ugyanaz történik, mint Madridban: a csapat rovására megy, hogy ő a világ egyik legnagyobb spílere, akire minden játékhelyzetet ki kell dolgozni, aki minden körülmények között befejezheti az akciót, aki mellett senki sem csillogtathatja valódi tudását. Illetve... Egy évvel ezelőtt arról szóltak a hírek, hogy a legnagyobb reménység, **Paulo Dybala** biztos távozik, mert nincs meg a közös kohéziója CR-rel, nem tud vele egy rendszerben játszani. Ehhez képest 365 nap alatt nagyot fordult a világ: Dybala talán CR-nél is fontosabb elem volt; 11 gólt lőtt és 7 gólpasszt adott, s nemegyszer tökéletesen szolgálta ki Ronaldót. Látszik, hogy egyre jobban érzik egymást, bár lehet, a „barátságuk” csak addig tartott, amíg meg nem választották az argentint a bajnokság legjobb játékosának. Anélkül, hogy másra is

szót fecsérelnék, ki kell, hogy mondjam: csak a szerencsének és klasszisainak köszönhető a Juventus idén a Scudettó!!

Bár a Conte-vezette Inter futott be a második helyre, egy bekezdés erejéig hadd emlékezzek meg az **Atalanta** sikersztóriájáról! Bár két nagy célt nem ért el a szezon végén (a 100 rúgott gól és az ezüstérem), az Inter elleni szezonzárót nem számítva a járvány utáni 12 meccsen 30 pontot szereztek a bergamóiak, s lenyűgöző támadójátékuk mellett már védekezni is megtanultak. A top 5 európai bajnokságban csak a Manchester City (102) és a Bayern München (100) szerzett náluk több gólt, ez a 98 egészen elképesztő. Már a tavalyi szereplésük is minden képzeletet felülmúlt (akkor negyedik lettek), de az igazi „berga móka” az idei szezonban vált életünk (vagy legalábbis Itália) részévé, hiszen fittyet hányva a kettős terhelésre, mutatták meg az egész galaxisnak, hogy még mindig a támadófoci az, amiért szívesen nézzük ezt a káprázatos játékot (s milyen kevésen múlt, hogy a PSG-t kiejtve elődöntőt vívjanak a BL-ben...). A csodacsere **Muriel** és **Duvan Zapata** is 18 góllal fejezte be a szezon, sérüléséig **Ilicics** az egész idény egyik legjobbja volt, **Alejandro Gomez** pedig 7 gólja mellett kiosztott 16 asszisztot. Vajon mindegyikükről hallottunk két évvel korábban? Nem biztos, de Gasperini őszinte támadójátékának hála, idén egész Európa járt a csodájukra; az Atalanta volt az etalon.

SZUBJEKTÍV ÁLOMCSPAT a 2019/20-AS SZEZON ALAPJÁN

Kapus:

T. Courtois (*Real Madrid*)

Hátvédek:

A. Davies (*Bayern München*),

S. Ramos (*Real Madrid*),

van Dijk (*Liverpool*),

T.-Alexander Arnold (*Liverpool*)

Középpályások:

K. de Bruyne (*Manchester City*),

B. Fernandes (*Manchester United*),

T. Müller (*Bayern München*)

Csatárok:

S. Mané (*Liverpool*),

R. Lewandowski (*Bayern München*),

K. Benzema (*Real Madrid*)